

Asia C-194/06

Staatssecretaris van Financiën
vastaan
Orange European Smallcap Fund NV

(Hoge Raad der Nederlandenin esittämä
ennakkoratkaisupyyntö)

EY 56 – EY 58 artikla – Pääomien vapaa liikkuvuus – Osinkoverotus – Huojennus, joka verotukselliselle sijoitusyrittäjälle on myönnetty sellaisen lähdeveron perusteella, jonka jokin muu jäsenvaltio on pidättänyt kyseisen yrityksen saamista osingoista – Kyseisen huojennuksen rajaaminen määrään, jonka tällaisen yrityksen sijoittautumisjäsenvaltiossa asuva osakas, joka on tehnyt sijoituksen käyttämättä välikätenään tällaista yritystä, voisi kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nojalla saada hyvitettyä tuloverosta – Kyseisen huojennuksen rajaaminen sen osuuden mukaan, joka ulkomailla asuvilla osakkailla on kyseisen yrityksen pääomasta

Julkisasiamies Y. Botin ratkaisuehdotus 3.7.2007 I - 3754
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 20.5.2008 I - 3786

Tuomion tiivistelmä

1. *Pääomien vapaa liikkuvuus – Rajoitukset – Verolainsäädäntö – Yhteisövero – Sijoitusyri-
tykselle maksettujen osinkojen verotus*
(EY 56 ja EY 58 artikla)
2. *Pääomien vapaa liikkuvuus – Rajoitukset – Verolainsäädäntö – Yhteisövero – Sijoitusyri-
tykselle maksettujen osinkojen verotus*
(EY 56 ja EY 58 artikla)
3. *Pääomien vapaa liikkuvuus – Rajoitukset – Käsite – Sama tulkinta suhteissa kolmansiin
maihin ja yhteisön sisällä – Rajat*
(EY 56 artiklan 1 kohta)
4. *Pääomien vapaa liikkuvuus – Rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin
maihin tai kolmansista maista – Sellaisia pääomanliikkeitä, joihin liittyy suoria sijoit-
uksia, koskevat rajoitukset, jotka olivat voimassa 31.12.1993 – Suorien sijoitusten käsite*
(EY 57 artiklan 1 kohta)

1. Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa sääde-
tään kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoit-
tautuneita verotuksellisia sijoitusyri-
tyksiä koskevasta huojennuksesta, jonka
tarkoituksena on ottaa huomioon maini-
tuille yrityksille maksetuista osingoista
jossakin toisessa jäsenvaltiossa pidätetty
lähdevero ja jossa mainittu huojennus
rajataan määrään, joka ensin mainitun
jäsenvaltion alueella asuvalle luonnol-
liselle henkilölle olisi hyvitetty saman-
kaltaisten verojen perusteella kyseisen
toisen jäsenvaltion kanssa tehdyn
kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi

tehdyn sopimuksen nojalla, ei ole EY 56
ja EY 58 artiklan kanssa ristiriidassa.

Koska mainitunlaisen lainsäädännön
mukaan ulkomailta saatujen osinkojen
lähdeverotukseen liittyvää huojen-
nusta ei myönnetä tietyistä jäsenval-
tioista peräisin olevista osingoista,
kyseinen lainsäädäntö tekee tosin

näihin jäsenvaltioihin sijoittamisesta vähemmän houkuttelevaa kuin niihin jäsenvaltioihin sijoittamisesta, joiden osingoista kantamat verot oikeuttavat kyseiseen huojennukseen. Mainitun kaltainen lainsäädäntö on näin ollen omiaan vähentämään sijoitusyrityksen kiinnostusta sijoittaa niihin jäsenvaltioihin, joista saaduista osingoista perityt verot eivät kuulu huojennuksen piiriin, ja näin ollen se muodostaa EY 56 artiklassa lähtökohtaisesti kielletyn pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen.

Mainitunlaisen lainsäädännön tarkoituksena on kuitenkin niin pitkälle kuin mahdollista kohdella suoran sijoituksen tehneen osakkaan saamia osinkoja verotuksessa samalla tavalla kuin sellaisen osakkaan saamia osinkoja, joka on tehnyt sijoituksen verotuksellisen sijoitusyrityksen välityksellä, jotta mainitunlaisen yrityksen ulkomaille tekemää sijoitusta ei pidettäisi vähemmän houkuttelevana kuin suoraa sijoitusta. Verotuksellisen sijoitusyrityksen tilanne on kuitenkin silloin, kun se saa osinkoja sellaisista jäsenvaltioista, joiden kanssa sen sijoittautumisjäsenvaltio on tehnyt sopimuksen, jonka mukaan osakkailla, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, on oikeus

saada kyseisten jäsenvaltioiden kantama osinkovero hyvitettyä sijoittautumisjäsenvaltiossa maksettavakseen tulevasta tuloverosta, mainitunlaisen lainsäädännön suhteen erilainen kuin tilanne, jossa mainittu yritys on silloin, kun se saa osinkoja sellaisista jäsenvaltioista, joiden kanssa mainitunlaista sopimusta ei ole tehty, eli osinkoja, joiden osalta oikeutta hyvitykseen ei ole. On nimitäin niin, että vain silloin, kun on kyse sellaisiin jäsenvaltioihin tehdyistä sijoituksista, joiden kanssa on tehty mainitunlainen kahdenvälinen verosopimus, verotuksellisen sijoitusyrityksen välityksellä tehtävän sijoituksen valitseminen voisi ilman säädettyä huojennusta olla suoraa sijoitusta epäedullisempaa sellaiselle osakkaalle, joka on luonnollinen henkilö. Sitä vastoin silloin, kun on kyse sellaisista jäsenvaltioista, joiden kanssa mainitunlaisen yrityksen sijoittautumisjäsenvaltio ei ole tehnyt mainitunlaista sopimusta, luonnollisen henkilön valintaan tehdä sijoitus mainitunlaisen yrityksen välityksellä ei sisälly vaaraa sen edun menettämisestä, jonka kyseinen henkilö olisi saanut, jos hän olisi valinnut suoran sijoituksen kyseisiin jäsenvaltioihin. Näin ollen mainittu tilanne ei ole objektiivisesti katsoen rinnastettavissa tilanteeseen, jossa kyseisen yrityksen sijoittautumisjäsenvaltio on tehnyt mainitunlaisen verosopimuksen.

Tästä seuraa, että EY 56 ja EY 58 artiklan kanssa ristiriidassa ei ole se, että kun jäsenvaltio on päättänyt lainsäädännöllä myöntää sijoitusyrityksille huojennuksen sellaisista jäsenvaltioista peräisin olevista osingoista pidätetyn lähdeveron perusteella, joille se on kahdenvälisillä sopimuksilla antanut sitoumuksen siitä, että se hyvittää mainitut lähdeverot

luonnollisten henkilöiden maksettavaksi kansallisen oikeutensa mukaan tulevasta tuloverosta, jotta suorien sijoitusten ja sijoitusyritysten välityksellä tehtyjen sijoitusten verokohtelu olisi mahdollisimman samanlainen, jäsenvaltio ei myönnä huojennusta sellaisten muista jäsenvaltioista peräisin olevien osinkojen osalta, joiden kanssa se ei ole tehnyt sellaista kahdenvälistä sopimusta, johon mainitunlaiset määräykset sisältyisivät, koska kyse ei ole objektiivisesti katsoen toisiinsa rinnastettavista tilanteista.

(ks. 56 ja 60–65 kohta sekä tuomiolauselman 1 kohta)

2. Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa säädetään kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita verotuksellisia sijoitusyrityksiä koskevasta huojennuksesta, jonka tarkoituksena on ottaa huomioon mainituille yrityksille maksetuista osingoista jossakin toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa pidetty lähdevero, ja jonka mukaan kyseistä huojennusta pienennetään, jos ja siltä osin kuin mainittujen yritysten osakkaina on luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka asuvat joissakin muissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa tai ovat sijoittautuneet joihinkin muihin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin, on ristiriidassa EY 56 ja EY 58 artiklan

kanssa, koska jaettavan voiton kokonaismäärä pienenee mainitun huojennuksen pienentämisen johdosta, joten mainittu huojennuksen pienentäminen on erotuksetta epäedullista kaikille mainittujen yritysten osakkaille.

Huojennuksen pienennyksestä sen suhteellisen osuuden mukaan, jonka muissa jäsenvaltioissa asuvat tai muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet osakkaat omistavat pääomasta, syntyy siis EY 56 artiklassa lähtökohtaisesti kielletty pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus, koska se on omiaan estämään verotuksellista sijoitusyritystä keräämästä pääomaa muista jäsenvaltioista kuin siitä jäsenvaltiosta, johon se on sijoittautunut, ja koska kyseinen rajoitus on myös omiaan vähentämään näissä muissa jäsenvaltioissa olevien sijoittajien kiinnostusta hankkia kyseisen yrityksen pääomaosuuksia.

Se, että jäsenvaltio käyttää verotusvaltaansa kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden verotuksellisten sijoitusyritysten maksamien osinkojen osalta sekä silloin, kun kyseiset osakkaat asuvat asianomaisessa jäsenvaltiossa tai ovat sijoittautuneet asianomaiseen jäsenvaltioon, että silloin, kun kyseiset osakkaat asuvat joissakin muissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa tai ovat sijoittautuneet joihinkin muihin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin, on peruste sille, että kun mainitunlaisesta huojennuksesta on säädetty, huojennus on tarpeen ulottaa

koskemaan myös niitä verotuksellisia sijoitusyrityksiä, joilla on sellaisia osakkaita, jotka eivät asu kyseisessä jäsenvaltiossa tai eivät ole sijoittautuneet sinne.

Ratkaisu, joka koskee tilanteita, joissa verotuksellisen sijoitusyrityksen osakkaita asuu muissa jäsenvaltioissa tai on sijoittautunut niihin, voi soveltua myös tilanteisiin, joissa sijoitusyrityksen osakkaat asuvat kolmansissa maissa tai ovat sijoittautuneet niihin.

Vaikka mainitunlaisen lainsäädännön tarkoituksena olisikin kohdella asianomaisessa valtiossa asuvia ja ulkomailla asuvia sijoitusyritysten osakkaita eri tavalla siksi, että huojennus, jonka kyseiset osakkaat mainittujen yritysten voitonjaon johdosta saavat, vastaisi suhteellisesti sitä verokantaa, jota kuhunkin kyseisistä osakkaista sovelletaan näiden yritysten sijoittautumisjäsenvaltiossa, tältä osin on todettava, että huojennuksen pienentäminen sen suhteellisen osuuden mukaan, jonka muissa jäsenvaltioissa asuvat tai muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet osakkaat omistavat mainittujen yritysten pääomasta, ei mahdollista kyseisen päämäärän saavuttamista. Mainitunlainen pienentäminen on nimittäin erotuksetta epäedullista kaikille verotuksellisten sijoitusyritysten osakkaille, koska jaettavan voiton kokonaismäärä pienenee.

Siltä osin kuin yhtäältä jäsenvaltio kantaa osinkoveroa osingoista, jotka verotuksellinen sijoitusyritys, joka on sijoittautunut sen alueelle, jakaa osakkaille, jotka asuvat kolmannessa maassa tai ovat sijoittautuneet kolmanteen maahan, ja toisaalta mainitunlaiselle yritykselle myönnettyä huojennusta pienennetään suhteellisesti sen osuuden mukaan, jonka mainitunlaiset osakkaat omistavat kyseisen yrityksen pääomasta, eikä kyseisten osakkaiden verokohtelulla kolmansissa maissa ole tältä osin merkitystä, tarve turvata verovalvonnan tehokkuus ei voi olla perusteena mainitunlaiselle rajoitukselle, joka koskee pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista.

Muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yhtiöiden maksamiin osinkoihin liittyvien verotulojen vähentymistä taas ei voida pitää yleistä etua koskevana pakottavana syynä, johon voidaan vedota perusvapauden vastaisen toimenpiteen oikeuttamiseksi.

Vaikka lähdetäisiin siitä, että verotulojen vähenemisen ennaltaehkäisyyn voitaisiin vedota perusteena rajoitukselle, joka koskee pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista, mainitunlaista perustetta ei voida ottaa huomioon, koska mainittu pienentäminen vaikuttaa erotuksetta kaikkiin

kyseisen sijoitusyrityksen osakkaisiin, asuvatpa he jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa tai ovatpa he sijoittautuneet jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin.

Sillä, että verotuksellisen sijoitusyrityksen ulkomaiset osakkaat asuvat sellaisessa valtiossa tai ovat sijoittautuneet sellaiseen valtioon, jonka kanssa kyseisen yrityksen sijoittautumisjäsenvaltio on tehnyt sopimuksen, jossa määrätään osinkojen lähdeveron vastavuoroisesta hyvittämisestä, ei ole vaikutusta mainitunlaisen lainsäädännön osalta.

(ks. 72, 74, 79, 82, 84, 92–97, 108, 113 ja 114 kohta sekä tuomiolauselman 2 kohta)

3. Pääomanliikkeiden rajoitusten käsitettä tulkitaan samalla tavalla jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisissä suhteissa kuin jäsenvaltioiden välisissä suhteissa. Vaikka yhteisön ja kolmansien maiden välisten pääomanliikkeiden vapauttamisella voidaan tosin tavoitella muita päämääriä kuin sisämarkkinoiden toteuttaminen, kuten muun muassa yhteisön yhtenäisvaluutan uskottavuuden varmistaminen maailmanlaajuisilla rahoitusmarkkinoilla ja maailmanlaajuisten rahoituskeskusten säilyttäminen jäsenvaltioissa, kun EY 56 artiklan 1 kohdassa

pääomien vapaan liikkuvuuden periaate on ulotettu koskemaan kolmansien maiden ja jäsenvaltioiden välisiä pääomanliikkeitä, jäsenvaltiot ovat valinneet sen, että ne vahvistavat tämän periaatteen samassa artiklassa ja samoin sana kääntein yhteisön sisällä tapahtuvien pääomanliikkeiden ja sellaisten pääomanliikkeiden osalta, jotka tapahtuvat suhteissa kolmansiin maihin.

Pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista toteutetaan kuitenkin erilaisessa oikeudellisessa asiayhteydessä kuin yhteisön sisäiset pääomanliikkeet, koska Euroopan unionin jäsenvaltioiden oikeudellisen integraation laajuuden johdosta ja erityisesti sen johdosta, että kansallisten veroviranomaisten yhteistyöstä on annettu yhteisön lainsäädäntöä, se, että jäsenvaltio verottaa taloudellista toimintaa, johon liittyy yhteisön sisäisiä rajatylittäviä näkökohtia, ei kaikissa tapauksissa ole rinnastettavissa sellaisen taloudellisen toiminnan verottamiseen, joka liittyy jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiin suhteisiin. On myös mahdollista, että jäsenvaltio voi osoittaa pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskevan rajoituksen olevan tietystä syytä perusteltu tilanteessa, jossa tätä syytä ei pidettäisi päte-

vänä perusteluna jäsenvaltioiden välisten
pääomanliikkeiden rajoitukselle.

(ks. 87–90 kohta)

luonnollisten henkilöiden tai oikeus-
henkilöiden tekemiin sijoituksiin, joiden
tarkoituksena on pysyvien ja suorien
yhteyksien luominen tai ylläpitäminen
pääoman sijoittajan ja sen yrityksen
välillä, jonka käyttöön pääoma annetaan
taloudellisen toiminnan harjoittamista
varten.

4. Rajoitus on EY 57 artiklan 1 kohdassa
tarkoitettu pääomanliikkeitä koskeva
rajoitus, johon liittyy suoria sijoituksia,
siltä osin kuin se liittyy kaikenlaisiin

(ks. 102 kohta ja
tuomiolauselman 3 kohta)